

*Dr Tatjana Lukić, docent
Pravnog fakulteta u Novom Sadu*

BORBA PROTIV PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA U REPUBLICI SRBIJI¹

Sažetak: *Borba protiv pranja novca u Republici Srbiji započeta je donošenjem prvog Zakona o sprečavanju pranja novca 2001. godine, nakon čega su stručnjaci Manivala izvršili prvi krug evaluacije. Preporuke iz izveštaja evaluatora usvojene su donošenjem drugog Zakona o sprečavanju pranja novca iz 2005. godine, koji je proširio broj obveznika i dalje unapredio nacionalni sistem sprečavanja pranja novca. Dalja borba protiv pranja u Srbiji je rezultirala donošenjem , koji je stupio je na snagu 27. marta 2009. godine. Ovaj zakon obuhvatio je i borbu protiv finansiranja terorizma i predstavlja dalje usaglašavanje domaćeg s međunarodnim zakonodavstvom i standardima iz ove oblasti, a pre svega s propisima i standardima Evropske unije. U ovom radu autor se bavi pozitivno-pravnim propisima u Srbiji koji se odnose na borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, sa posebnim naglaskom na nadležne državne organe i njihova specifična ovlašćenja u otkrivanju i dokazivanju pranja novca i finansiranja terorizma.*

Ključne reči: *pranje novca, finansiranje terorizma, Republika Srbija, prevencija, represija, nadležni organi, posebna ovlašćenja.*

I Uvodna razmatranja

Borba protiv pranja novca u Republici Srbiji započeta je donošenjem prvog Zakona o sprečavanju pranja novca 2001. godine, nakon čega su stručnjaci Manivala² izvršili prvi krug evaluacije. Preporuke iz izvešta-

¹ Rad je posvećen projektu *Pravo Srbije u evropskoj perspektivi* br. 149042 koji finansira Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije.

² Manival (Moneyval) je komitet Saveta Evrope koje se bavi pitanjima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Komitet se sastoji od eksperata delegiranih od strane

ja evaluatora usvojene su donošenjem drugog Zakona o sprečavanju pranja novca iz 2005. godine, koji je proširio broj obveznika i dalje unapredio nacionalni sistem sprečavanja pranja novca. Pored Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, zakonski okvir borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Republici Srbiji čine i ostali zakonski i podzakonski akti koji, kroz regulaciju posebnih oblasti, obuhvataju i pitanja u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranjem terorizma.

Krivično delo pranja novca propisano je članom 231. Krivičnog zakonika,³ a krivično delo finansiranja terorizma članom 393. Krivičnog zakonika. Prema krivičnom zakoniku RS izvršilac krivičnog dela pranja novca može biti svako lice (i odgovorno lice u pravnom licu ukoliko je znalo, odnosno moglo i bilo dužno da zna da novac ili imovina predstavljaju prihod stečen krivičnim delom) koje izvrši konverziju ili prenos imovine sa znanjem da ona potiče od krivičnog dela, ili stekne, drži ili koristi imovine sa znanjem u trenutku prijema da ta imovina potiče od krivičnog dela (zaprećena kazna zatvora je od šest meseci do pet godina). Kao kvalifikovani oblik je predviđen slučaj da novac ili imovina prelazi iznos od 1.500 000 dinara (zaprećena kazna zatvora je od jedne do deset godina). Potrebno je samo napomenuti da ovo delo ima dosta sličnosti sa krivičnim delom prikrivanja⁴ (član 221. KZRS). Moglo bi se reći da predstavlja njegov poseban oblik, pa ne može biti u sticaju sa ovim delom. Što se tiče krivičnog dela finansiranje terorizma, članom 393. KZRS je inkriminisano ovo delo. Radnja izvršenja se sastoji u obezbeđivanju ili prikupljanju sredstava namenjenih za finansiranje vršenja krivičnog dela terorizma (član 312. KZRS), međunarodni terorizam (član 391. KZRS) i uzimanje talaca (član 392. KZRS). Krivično delo finansiranje terorizma nije ranije postojalo u krivičnom zakonodavstvu naše zemlje. Cilj mu je borba protiv terorizma, ali na poseban način, smanjivanjem njegove finansijske

zemalja članica, a radi po principu međusobnog ocenjivanja. Prvi krug procene i ocenjivanja u Republici Srbiji vršen je u oktobru 2003. godine. Na osnovu toga je, u januaru 2005. godine, usvojen Izveštaj o prvom krugu ocene sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Izveštaj sadrži preporuke koje je Republika Srbija obavezna da implementira. Na zasedanju Manivala održanom u septembru 2006. godine, usvojen je Izveštaj o napretku u radnjama i merama koje Republika Srbija sprovodi u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Jedna od preporuka iz Izveštaja Manivala je izrada Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

³ Službeni glasnik RS broj 85/05, 88/05 – ispravka i 107/05 - ispravka i 72/09.

⁴ Prikrivanje je krivično delo koje se sastoji u prikrivanju, proturanju, kupovini, primanjem u zalogu ili na drugi način pribavlja stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim delom, ili ono što je za nju dobijeno prodajom ili zamenom prikriva. (zaprećena kazna je novčana kazna ili zatvor do tri godine).

moće. Pod finansijskim sredstvima u smislu ovog zakona se podrazumeva pre svega novac, ali to mogu biti i druga materijalna sredstva kao što su odobravanje kredita sa posebnim povlasticama, automobili i dr. Obezbeđivanje sredstava znači kako njihovo davanje drugim licima, tako i omogućavanje, pomaganje da se do tih sredstava dođe preko drugih lica. Najčešći oblik ovog dela je uplaćivanje određenih suma novca na račune nekih terorističkih organizacija ili predaja određenim licima. Prikupljanje je pribavljanje od drugih finansijskih sredstava da bi bila predata terorističkim organizacijama ili pojedincima. Delo je svršeno kada su finansijska sredstva obezbeđena ili prikupljena radi vršenja krivičnih dela terorizma, međunarodnog terorizma ili uzimanja talaca, ali nije neophodno da su u tu svrhu i iskorišćena.

Za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Srbiji posebno je bilo značajno donošenje, koji je stupio je na snagu 27. marta 2009. godine. Ovaj Zakon obuhvatio je i borbu protiv finansiranja terorizma i predstavlja dalje usaglašavanje domaće s međunarodnim zakonodavstvom i standardima iz ove oblasti, a pre svega s propisima i standardima Evropske unije. Primena novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i podzakonskih akata donetih na osnovu njega, treba da unapredi postojeći sistem otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma kroz afirmaciju pristupa zasnovanog na proceni rizika od nastanka tih pojava. Pored Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, zakonski okvir borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Republici Srbiji čine i ostali zakonski i podzakonski akti koji, kroz regulaciju posebnih oblasti, obuhvataju i pitanja u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranjem terorizma.

II Regulatorika za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Republici Srbiji

U Republici Srbiji postoji veliki broj propisa koji se odnose direktno ili indirektno na borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, i to su:

1. Potvrđene i potpisane konvencije:

1. Konvencija UN o protivzakonitom prometu opojnih droga i psihotropnih supstanci (1988.)⁵

2. Konvencija Saveta Evrope o pranju, traženju, zapleni i konfiskaciji prihoda stečenih kriminalom (1990.)⁶

⁵ Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori broj 14/90.

3. Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa dopunskim protokolima (2000.)⁷

4. Krivičnoppravna konvencija Saveta Evrope o korupciji (1999.)⁸

5. Konvencija UN protiv korupcije (2003.)⁹

6. Konvencija UN o sprečavanju finansiranja terorizma (2000.)¹⁰

7. Konvencija Saveta Evrope o pranju, traženju, zapleni i konfiskaciji prihoda stečenih kriminalom i o finansiranju terorizma (2005.), potpisana je 16. maja 2005. godine.

2. Zakonski propisi:

1. Zakon o sprečavanju pranja novca¹¹

2. Krivični zakonik Republike Srbije¹²

3. Zakonik o krivičnom postupku¹³

4. Zakon o bankama¹⁴

5. Zakon o osiguranju¹⁵

6. Zakon o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima¹⁶

7. Zakon o finansijskom lizingu¹⁷

8. Zakon o igrama na sreću¹⁸

9. Zakon o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata¹⁹

10. Zakon o investicionim fondovima²⁰

11. Zakon o deviznom poslovanju²¹

12. Zakon o obuci sudija, javnih tužilaca, zamenika javnih tužilaca i sudijskih i tužilačkih pomoćnika²²

⁶ Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori broj 7/02 i Službeni list SCG - Međunarodni ugovori broj 18/05.

⁷ Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori broj 6/01.

⁸ Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori broj 2/02 i Službeni list SCG - Međunarodni ugovori broj 18/05.

⁹ Službeni list SCG - Međunarodni ugovori broj 12/05.

¹⁰ Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori broj 7/02.

¹¹ Službeni glasnik RS broj 107/05 i 117/07 - ispravka.

¹² Službeni glasnik RS broj 85/05, 88/05 – ispravka i 107/05 - ispravka i 72/09.

¹³ Službeni list SRJ broj 70/2001 i 68/2002 i Službeni glasnik RS broj 58/2004, 85/2005, 15/2205, 49/2007, 20/09 (ZMPP) i 72/09.

¹⁴ Službeni glasnik RS broj 107/05.

¹⁵ Službeni glasnik RS broj 55/04, 70/04 - ispravka, 61/05 i 85/05.

¹⁶ Službeni glasnik RS broj 85/04.

¹⁷ Službeni glasnik RS broj 55/03 i 61/05.

¹⁸ Službeni glasnik RS broj 84/04.

¹⁹ Službeni glasnik RS broj 47/06.

²⁰ Službeni glasnik RS broj 46/06.

²¹ Službeni glasnik RS broj 62/06.

²² Službeni glasnik RS broj 46/06.

13. Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala²³
14. Zakon o računovodstvu i reviziji²⁴
15. Zakon o platnom prometu²⁵
16. Zakon o osnovama uređenja službi bezbednosti Republike Srbije²⁶
17. Zakon o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela²⁷
18. Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična dela²⁸
19. Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma²⁹
20. Zakon o državnoj upravi³⁰
21. Zakon o državnim službenicima³¹

3. Podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o sprečavanju pranja novca, Zakona o bankama i Zakona o deviznom poslovanju:

1. Pravilnik o utvrđivanju metodologije, obaveza i radnji za izvršavanje poslova u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca³²
2. Odluka o minimalnoj sadržini Procedure „Upoznaj svog klijenta”³³
3. Odluka o uslovima i načinu vođenja računa nerezidenata³⁴
4. Odluka o uslovima otvaranja i načinu vođenja deviznih računa rezidenata³⁵

Radi unapređenja sprečavanja pranja novca, Vlada Republike Srbije usvojila je,³⁶ koja ima za cilj da se na osnovu opisa i analize zakonodavnog, institucionalnog i operativnog okvira borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma daju preporuke za unapređenje postojećeg sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Osnovni ciljevi strategije su: 1. preventivnim i represivnim merama uticati na smanjenje kriminaliteta u vezi sa pranjem novca i finansiranja terorizma; 2. implementirati međunarodne standarde čije sprovođenje omogućava članstvo ili po-

²³ Službeni glasnik RS broj 42/02, 27/03, 39/03, 67/03, 29/04, 58/04 - dr. zakon, 45/05 i 61/05.

²⁴ Službeni glasnik RS broj 46/06.

²⁵ Službeni list SRJ broj 3/02 i 5/03 i Službeni glasnik RS broj 43/04 i 62/06.

²⁶ Službeni glasnik RS broj 116/07.

²⁷ Službeni glasnik RS broj 97/2008.

²⁸ Službeni glasnik RS broj 97/2008.

²⁹ Službeni glasnik RS broj 20/2009 i 72/2009.

³⁰ Službeni glasnik RS broj 79/05 i 101/07.

³¹ Službeni glasnik RS broj 79/05, 81/05, 83/05, 64/07 i 67/07.

³² Službeni glasnik RS broj 59/06 i 22/08.

³³ Službeni glasnik RS broj 57/06.

³⁴ Službeni glasnik RS broj 16/07.

³⁵ Službeni glasnik RS broj 67/06.

³⁶ http://www.apml.org.rs/index.php?option=com_remository&Itemid=10&func=start-down&id=4&lang=yu

voljniji status države u međunarodnim organizacijama; 3. razviti sistem saradnje i odgovornosti svih učesnika u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma; 4. unaprediti saradnju javnog i privatnog sektora na planu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma; 5. obezbediti transparentnost finansijskog sistema.

III Nadležni organi u Republici Srbiji za otkrivanje i dokazivanje, krivično gonjenje i suđenje za dela pranja novca i finansiranja terorizma

U borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Srbiji učestvuje veliki broj državnih organa i institucija. Svi oni se mogu svrstati u tri grupe.

1. Prvu grupu čine obveznici Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (član 4.), a to su: banke, ovlašćeni menjači, društva za upravljanje investicionim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, davaoci finansijskog lizinga, društva za osiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju koji imaju dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja, lica koja se bave poštanskim saobraćajem, brokersko-dilerska društva, organizatori posebnih igara na sreću u igračnicama, priređivači igara na sreću koje se organizuju putem Interneta, telefona ili na drugi način putem telekomunikacionih veza, preduzeća za reviziju i ovlašćeni revizori. U ovu grupu spadaju i pravna lica i preduzetnici koji obavljaju sledeće delatnosti: posredovanje u prometu nepokretnosti, pružanje računovodstvenih usluga, poresko savetovanje, posredovanje u sklapanju kreditnih poslova i davanju zajmova, faktoring i forfeting, davanje jemstava i pružanje usluga prenosa novca.

2. Drugu čine institucije koje vrše nadzor nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca (član 82.), a to su: Uprava za sprečavanje pranja novca, Narodna banka Srbije, Komisija za hartije od vrednosti, Poreska uprava, Ministarstvo nadležno za inspekcijski nadzor u oblasti trgovine, Devizni inspektorat, Uprava za igre na sreću, Ministarstvo nadležno za poslove finansija, Ministarstvo nadležno za poslove poštanskog saobraćaja, Advokatska komora i Komora ovlašćenih revizora.

3. Treću grupu čine pravosudni i policijski organi:

- a) Tužilaštvo
- b) Sudovi
- v) Ministarstvo unutrašnjih poslova

IV Posebne odredbe o organizaciji suda, javnog tužilaštva i drugih organa gonjenja

S obzirom da se pranje novca i finansiranje terorizma vezuje i za delovanje i rad organizovanih kriminalnih grupa, na ovom mestu će biti reči o odredbama Zakona o organizaciji i nadležnostima državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala koji predviđa posebne organe gonjenja i suđenja (tužilaštva, policije i sudova) za tu vrstu krivičnih dela, njihovu posebnu organizaciju i posebne nadležnosti.

a) Tužilaštvo

Za postupanje u predmetima krivičnih dela kataloški određenih u Zakonu o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala (dalje ZOK) - (član 2.³⁷) nadležno je Tužilaštvo za organizovani kriminal. Tužilaštvo za organizovani kriminal je tužilaštvo posebne nadležnosti osnovano za teritoriju Republike Srbije sa sedištem u Beogradu (član 13. stav 2.-4. Zakona o javnom tužilaštvu³⁸). U slučaju da dođe do sukoba nadležnosti sa drugim tužilaštvima, sukob rešava Republički javni tužilac (član 17. stav 2. Zakona o javnom tužilaštvu). Zakonom je predviđena mogućnost da Tužilaštvo za organizovani kriminal može da osnuje odeljenja izvan svog sedišta. Tužilaštvo predstavlja Tužilac za organizovani kriminal koji postupa pred nadležnim sudovima u prvom i u drugom stepenu za krivična dela iz svoje nadležnosti i vrši druge poslove određene zakonom (član 30. stav 3. Zakona o javnom tužilaštvu). Prilikom predlaganja kandidata za Tužioca za organizovani kriminal (da-

³⁷ Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala se primenjuje radi otkrivanja, krivičnog gonjenja i suđenja za sledeća krivična dela: 1. krivična dela protiv organizovanog kriminala, 2. krivična dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Republike Srbije (član 310. do 312. KZRS), 3. krivična dela protiv službene dužnosti (članovi 359., 366., 367. i 368. KZRS), kada je okrivljeni, odnosno lice kojem se daje mito, službeno ili odgovorno lice koje vrši javnu funkcije na osnovu izbora, imenovanja ili postavljenja od strane Narodne Skupštine, Vlade, Visokog saveta sudstva ili Državnog veća tužilaca (samostalni organ sa sedištem u Beogradu koji obezbeđuje i garantuje samostalnost javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca - Zakon o državnom veću tužilaca - Službeni glasnik RS broj 116/2008.), 4. krivično delo zloupotreba službenog položaja (član 359. stav 3. KZRS), kada vrednost pribavljene imovinskekoristi prelazi iznos od 200.000.000 dinara, 5. krivično delo međunarodni terorizam i krivično delo finansiranje terorizma (član 391. i 393. KZRS), 6. krivično delo pranje novca (član 231. KZRS), ako imovinakoja je predmet pranja novca potiče iz krivičnih dela iz tačaka 1), 3), 4) i 5) ovog člana, 7. krivična dela protiv državnihorgana (član 322. stav 3. i 4. i član 323. stav 3. i 4. KZRS) i krivična dela protiv pravosuda (član 333. i 335. član 336. stav 1, 2. i 4. i član. 336b, 337. i 339. KZRS), ako su izvršena sa krivičnim delima iz tačaka 1) do 6) ovog člana.

³⁸ Službeni glasnik RS broj 116/2008.

lje Tužilac), odnosno izbora zamenika Tužioca, prednost imaju kandidati koji poseduju potrebna stručna znanja i iskustvo iz oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije. Republički javni tužilac može, na predlog Tužioca, da uputi u Tužilaštvo za organizovani kriminal, zamenika javnog tužioca, uz njegovu pismenu saglasnost. Ovo upućivanje traje najduže četiri godine, a može biti produženo odlukom Republičkog javnog tužioca, na predlog Tužioca, uz pismenu saglasnost upućenog zamenika javnog tužioca. Ako je to potrebno radi vođenja krivičnog postupka, Tužilac može od državnog organa ili organizacije da zatraži upućivanje zaposlenog na rad u Tužilaštvo za organizovani kriminal. Ovo upućivanje na rad vrši se uz saglasnost zaposlenog i traje najduže godinu dana.

b) Služba za suzbijanje organizovanog kriminala

Radi obavljanja policijskih poslova u vezi sa krivičnim delima iz člana 2. ZOK-a obrazovana je u okviru ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove Služba za suzbijanje organizovanog kriminala (u daljem tekstu: Služba). Služba postupa po zahtevima Tužioca, u skladu sa zakonom. Ministar nadležan za unutrašnje poslove, uz pribavljeno mišljenje Tužioca, postavlja i razrešava starešinu Službe i donosi akt kojim bliže uređuje rad Službe, u skladu sa zakonom. U okviru Službe, u Odeljenju za borbu protiv organizovanog finansijskog kriminala, obrazovan je Odsjek za borbu protiv pranja novca.

v) Posebna odeljenja nadležnih sudova

Za postupanje u predmetima krivičnih dela iz člana 2. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala nadležan je Viši sud u Beogradu, kao prvostepeni, za teritoriju Republike Srbije. Za odlučivanje u drugom stepenu u predmetima krivičnih dela iz člana 2. ovog zakona nadležan je Apelacioni sud u Beogradu. Sukob nadležnosti između redovnih sudova za postupanje u predmetima krivičnih dela iz člana 2. ovog zakona rešava Vrhovni kasacioni sud.

U *Višem sudu u Beogradu* obrazuje se Posebno odeljenje za postupanje u predmetima krivičnih dela iz člana 2. ovog zakona (u daljem tekstu: Posebno odeljenje Višeg suda). Radom Posebnog odeljenja Višeg suda rukovodi predsednik Posebnog odeljenja Višeg suda. Predsednika Posebnog odeljenja Višeg suda postavlja predsednik Višeg suda u Beogradu iz reda sudija raspoređenih na rad u Posebno odeljenje Višeg suda, na vreme od četiri godine. Predsednik Posebnog odeljenja Višeg suda mora imati najmanje 10 godina profesionalnog iskustva u oblasti krivičnog prava. Sudije u Posebno odeljenje Višeg suda raspoređuje predsednik Višeg suda u Beogradu, na vreme od šest godina, uz njihovu pismenu sagla-

snost. Sudija Posebnog odeljenja Višeg suda mora imati najmanje osam godina profesionalnog iskustva u oblasti krivičnog prava. Izuzetno od odredaba Zakona o sudijama, Visoki savet sudstva³⁹ može uputiti sudiju iz drugog suda na rad u Posebno odeljenje Višeg suda, na vreme od šest godina, uz njegovu pismenu saglasnost. Sudija koji se upućuje mora ispunjavati uslove iz stava 4. ovog člana. Prilikom raspoređivanja, odnosno upućivanja u Posebno odeljenje Višeg suda, prednost imaju sudije koje poseduju potrebna stručna znanja i iskustvo iz oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije.

U *Apelacionom sudu u Beogradu* obrazovano je Posebno odeljenje za postupanje u predmetima krivičnih dela iz člana 2. ZOK-a (u daljem tekstu: Posebno odeljenje Apelacionog suda). Radom Posebnog odeljenja Apelacionog suda rukovodi predsednik Posebnog odeljenja Apelacionog suda. Predsednika Posebnog odeljenja Apelacionog suda postavlja predsednik Apelacionog suda u Beogradu iz reda sudija raspoređenih na rad u Posebno odeljenje Apelacionog suda, na vreme od 4 godine. Predsednik Posebnog odeljenja Apelacionog suda mora imati najmanje 12 godina profesionalnog iskustva u oblasti krivičnog prava. Sudije u Posebno odeljenje Apelacionog suda raspoređuje predsednik Apelacionog suda u Beogradu, na vreme od šest godina, uz njihovu pismenu saglasnost. Sudija Posebnog odeljenja Apelacionog suda mora imati najmanje 10 godina profesionalnog iskustva u oblasti krivičnog prava. Izuzetno od odredaba Zakona o sudijama, Visoki savet sudstva može uputiti sudiju iz drugog suda na rad u Posebno odeljenje Apelacionog suda, na vreme od šest godina, uz njegovu pismenu saglasnost. Sudija koji se upućuje mora ispunjavati uslove iz stava 4. ovog člana. Prilikom raspoređivanja, odnosno upućivanja u Posebno odeljenje Apelacionog suda, prednost imaju sudije koje poseduju potrebna stručna znanja i iskustvo iz oblasti borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Načelo zbornosti i profesionalnosti suda u krivičnim predmetima organizovanog kriminala se primenjuje bez izuzetka a u sastavu sudskih veća ulaze isključivo sudije profesionalci. To znači da se u postupcima za krivično delo organizovanog kriminala ne primenjuje načelo učešća građana u suđenju. Odsusutvo sudija porotnika u sastavu veća suda u krivičnim predmetima organizovanog kriminala je posledica načela profesionalnosti sudija. Ratio legis ovakvog rešenja, koji predstavlja izuzetak u odnosu na opšta pravila je u prirodi krivičnih dela organizovanog krimi-

³⁹ Visoki savet sudstva je nezavisan i samostalan organ, sa sedištem u Beogradu, koji obezbeđuje i garantuje nezavisnost i samostalnost sudova i sudija (član 2. stav 1. i član 4. stav 1. Zakona o Visokom savetu sudstva - Službeni glasnik RS broj 116/2008).

nala i lica protiv kojih se vodi postupak za ta dela, zbog čega se smatra da su sudije profesionalci pogodniji za takva suđenja, jer se od građana koji bi eventualno bili sudije porotnici u ovakvim slučajevima ne može očekivati potreban stepen otpornosti u odnosu na moguće probleme do kojih takvi postupci mogu dovesti. Osim toga, na drugi način je određen i brojni sastav sudskih veća u prvom i drugom stepenu, dok se u trećem stepenu za sva krivična dela sudi u veću sastavljenom od pet sudija po pozivu (osim u postupku vanrednog pravnog leka - Zahteva za zaštitu zakonitosti koji je izjavljen protiv odluke veća Vrhovnog kasacionog suda zbog povrede zakona, kada odlučuje veće sastavljeno od sedam sudija).

U prvom stepenu za krivična dela organizovanog kriminala sudi veće sastavljeno od troje sudija po pozivu, dok u klasičnim postupcima sudi sudija pojedinac – kada se primenjuju posebne odredbe o skraćenom postupku (za krivična dela za koja je propisana novčana kazna kao glavna ili kazna zatvora do pet godina); veće: jedan sudija po pozivu i dvoje sudija porotnika (malo veće) - za krivična dela za koja je propisana kazna do 15 godina zatvora, a dvoje sudija po pozivu i troje sudija porotnika (veliko veće) – za krivična dela za koja se može izreći kazna zatvora od 15 godine ili teža kazna (čl. 24 st. 1 ZKP).

Veća za drugostepena suđenja u postupcima za dela organizovanog kriminala su u sastavu od pet sudija po pozivu (član 504g ZKP), dok su veća za drugostepena suđenja u redovnim postupcima uvek sastavljena od troje pozivnih sudija, bez obzira na formu prvostepenog postupka (opšti ili skraćeni), na težinu krivičnog dela za koje se sudi i sastav prvostepenog suda (malo ili veliko veće) i formu drugostepenog postupka (sednica veća ili drugostepeni pretres) - (član 24. stav 2. ZKP).

V Drugi značajni organi nadležni za borbu protiv pranja novca u Reblici Srbiji

Ministarstvo finansija vrši poslove državne uprave koji se odnose na sprečavanje pranja novca i predlaže propise koji uređuju ovu oblast. U okviru Ministarstva finansija obrazovani su sledeći posebni organi koji u delokrugu imaju i borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma: *Uprava za sprečavanje pranja novca, Poreska uprava, Uprava carina, Devizni inspektorat i Uprava za igre na sreću.*

Uprava za sprečavanje pranja novca je finansijsko - obaveštajna služba Republike Srbije⁴⁰. Unutrašnje organizacione jedinice u Upravi za

⁴⁰ Svi podaci o radu Uprave za sprečavanje pranja novca u 2009. godini su preuzeti iz Izveštaja Uprave za 2009. godinu - http://www.apml.org.rs/index.php?option=com_remository&Itemid=10&func=select&id=6&lang=yu

sprečavanje pranja novca su: Odeljenje za analitiku; Odeljenje za sumnjive transakcije i u okviru njega: Grupa za sumnjive transakcije banaka i ostalih finansijskih institucija i Grupa za sumnjive transakcije praćenja tržišta kapitala i hartija od vrednosti i ostalih obveznika; Odeljenje za međunarodnu i unutrašnju saradnju i Odsek za pravne i materijalno-finansijske poslove.

Nadležnosti Uprave su definisane Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma⁴¹. Shodno zakonskim ovlašćenjima, Uprava prikuplja podatke o transakcijama, informacije i dokumentaciju primljenu od obveznika po Zakonu i drugih državnih organa, vrši analitičku obradu primljenih podataka, a u slučaju da u vezi sa nekim licem ili transakcijom postoji sumnja da se radi o pranju novca, takve informacije prosleđuje nadležnim državnim organima i to: Poreskoj upravi, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Deviznom inspektoratu, tužilaštvu, sudovima i drugim organima radi preduzimanja radnji i mera iz njihove nadležnosti.

U skladu sa odredbama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, u 2009. godini obveznici su dostavili Upravi ukupno 281.522 izveštaja, i to :

– Izveštaja o gotovinskim transakcijama u iznosu od 15.000 evra ili više - ukupno 277.565;

– Izveštaja o sumnjivim transakcijama (bez obzira na iznos) - ukupno 3.957;

– carinski organi su dostavili ukupno 875 izveštaja o prenosu gotovog novca, hartija od vrednosti i drugih fizički prenosivih sredstava plaćanja preko državne granice.

Iz statističkih podataka se može videti da je najviše izveštaja primljeno od banaka i to 273.180 o gotovinskim i 3.932 o sumnjivim - transakcijama, zatim od brokersko-dilerskih društava i Javnog preduzeća PTT Srbija.

Nakon obrade svih prikupljenih podataka i utvrđenog osnova sumnje, Uprava je u 2009. godini otvorila 61 predmet. U 2009. godini značajno je povećan broj razmenjenih podataka sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Poreskom upravom budući da Uprava ima vrlo aktivnu ulogu u dostavljanju podataka u okviru finansijskih istraga. U toku 2009. godine Uprava je najveći broj zahteva prosledila Tužilaštvu za organizovani kriminal (38), sudovima (17), Poreskoj upravi (više od 200), MUP-u (oko 300), Deviznom inspektoratu (16), Bezbednosno-informativnoj agenciji

⁴¹ Službeni glasnik Republike Srbije br. 20/09 i 72/09.

(32), tužilaštvu (19), Agenciji za privatizaciju (19), Komisiji za hartije od vrednosti (9) i Centralnom registru (6).

Zakonodavstvo i praksa Evropske unije na planu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma podrazumevaju konstantnu i kvalitetnu razmenu podataka kako između Uprave i obveznika po Zakonu tako i između finansijsko-obaveštajnih službi drugih država, što je i preduslov za efikasnu međunarodnu saradnju. U okviru te saradnje, Uprava je primila sto dva (102) zahteva za dostavu podataka i uputila osamdeset i četiri (84) zahteva stranim FOS. Uprava je član Egmont grupe od 2003. godine, značajnog međunarodnog tela koje okuplja finansijsko-obaveštajne službe iz 116 država sveta.

Uprava je do sada potpisala sporazume o saradnji sa devetnaest (19) finansijsko-obaveštajnih službi, uključujući FOS većine država regiona.

Poreska uprava - Sektor poreske policije nadležan za otkrivanje poreskih krivičnih dela i njihovih izvršilaca. Sektor ima oko 220 zaposlenih i njime rukovodi glavni inspektor koga, na predlog ministra finansija, postavlja Vlada. Sektor poreske policije sastoji se od dva odeljenja na republičkom nivou, koja se nalaze u sedištu Sektora (Odeljenje za koordinaciju poslova na otkrivanju poreskih krivičnih dela i Odeljenje za analitiku i informatiku), i četiri regionalna odeljenja (Beograd, Novi Sad, Kragujevac i Niš), koja se dele na 26 operativnih odseka.

Uprava carina -u okviru Odeljenja za unutrašnju kontrolu, obrazovana je Grupa za borbu protiv terorizma, organizovanog kriminala i pranja novca. Ova grupa ima primarno koordinativnu ulogu i ostvaruje saradnju sa drugim državnim organima što podrazumeva i dostavljanje operativnih podataka, odnosno obavljanje provera za određene slučajeve, na zahtev drugih organa.

Ministarstvo pravde između ostalih obavlja poslove državne uprave koji se odnose na krivično zakonodavstvo, međunarodnu pravnu pomoć i dr. Ministarstvo pravde, u okviru Sektora za normativne poslove i međunarodnu saradnju, ima Odeljenje za normativne poslove, evropske integracije i međunarodnu saradnju koje obavlja poslove koji se odnose na izradu i praćenje primene zakona, razvoj i unapređenje pravnog sistema u oblastima iz delokruga Ministarstva, praćenje programa evropske integracije, harmonizaciju propisa sa propisima Evropske unije, Saveta Evrope i Ujedinjenih nacija; poslove praćenja i ostvarivanja prava i obaveza koji proističu iz relevantnih međunarodnih konvencija iz nadležnosti Ministarstva pravde i Odeljenje za međunarodnu pravnu pomoć koje obavlja poslove koji se odnose na zahteve domaćih i stranih sudova, drugih državnih organa i građana za pružanje međunarodne pravne pomoći.

Pravosudni centar za obuku i stručno usavršavanje - je organizacija koja pruža programe obuke i stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija i zaposlenih u pravosuđu u Republici Srbiji.

Bezbednosno-informativna agencija - u skladu sa Zakonom o Bezbednosno-informativnoj agenciji („Službeni glasnik RS”, broj 42/02) obavlja i poslove u vezi sa suprotstavljanjem organizovanom međunarodnom kriminalu. To su poslovi otkrivanja, istraživanja i dokumentovanja najtežih oblika organizovanog kriminala sa elementom inostranosti - krijumčarenjem narkotika, ilegalnim migracijama i trgovinom ljudima, krijumčarenjem oružja, falsifikovanjem i pranjem novca, kao i najtežim oblicima korupcije povezanim sa međunarodnim organizovanim kriminalom.

Ministarstvo odbrane, u skladu sa odredbama Zakona o ministarstvima⁴² obavlja, između ostalog, poslove državne uprave koji se odnose na bezbednost od značaja za odbranu. Zakonom o osnovama uređenja službi bezbednosti Republike Srbije⁴³ obrazovane su Vojnobezbednosna agencija i Vojnoobaveštajna agencija kao organi uprave u sastavu Ministarstva odbrane, sa statusom pravnog lica. Zakonom o službama bezbednosti SRJ⁴⁴ utvrđene su nadležnosti vojnih službi bezbednosti – Vojnobezbednosne agencije i Vojnoobaveštajne agencije u borbi protiv terorizma i organizovanog kriminala, što obuhvata i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Vojnobezbednosna agencija - je služba bezbednosti koja obavlja poslove bezbednosti od značaja za odbranu. U skladu sa zakonom, Vojnobezbednosna agencija, pored ostalog, otkriva, istražuje, prati, sprečava, suzbija i preseca unutrašnji i međunarodni terorizam i otkriva, istražuje i dokumentuje najteža krivična dela sa elementima organizovanog kriminala usmerena protiv komandi, ustanova i jedinica Vojske Srbije i ministarstva nadležnog za poslove odbrane. Imajući u vidu zakonom navedene nadležnosti Vojnobezbednosne agencije, jedan od značajnijih zadataka na zaštiti sistema odbrane je i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Vojnoobaveštajna agencija- je obaveštajna služba koja obavlja poslove bezbednosti od značaja za odbranu. U skladu sa zakonom, Vojnoobaveštajna agencija, pored ostalog, prikuplja, analizira, procenjuje i dostavlja podatke i informacije o potencijalnim i realnim opasnostima od strane međunarodnih i stranih organizacija, grupa i pojedinaca, usmerenih

⁴² Službeni glasnik RS broj 65/08.

⁴³ Službeni glasnik RS broj 116/07.

⁴⁴ Službeni list SRJ broj 37/02 i Službeni list SCG broj 17/04.

protiv Vojske Srbije, ministarstva nadležnog za poslove odbrane, kao i protiv suvereniteta, teritorijalnog integriteta i odbrane Republike Srbije, uključujući i podatke koji se odnose na sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

VI Organi koji vrše nadzor nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca

1. Narodna banka Srbije

Narodna banka Srbije u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma ima dvostruku ulogu – kao regulator i kao supervizor.

a) Uloga regulatora

Funkcija Narodne banke Srbije kao regulatora u ovoj oblasti ogleda se u izradi, odnosno učešću u izradi pojedinih sektorskih zakona i podzakonskih akata koji, između ostalog, imaju za cilj i smanjivanje mogućnosti pranja novca i finansiranja terorizma kroz finansijske institucije čije poslovanje kontroliše Narodna banka Srbije, kao i u sledećem:

- davanje preporuka za unapređenje sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom nivou;
- saradnja sa Upravom za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i drugim domaćim institucijama uključenim u borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma;
- saradnja s međunarodnim institucijama na području sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i aktivno učešće u radu međunarodnih tela i organizacija koje se bave sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma, a pre svega u radu Manivala;
- redovni kontakti sa obveznicima nad kojima vrši nadzor po Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma;
- organizovanje obuke za službenike Narodne banke Srbije iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

b) Uloga supervizora

Ulogu supervizora Narodna banke Srbije započinje procesom izdavanja dozvola za rad, nakon čega, kroz postupak nadzora, prati da li se propisi kontinuirano ispunjavaju i, između ostalog, procenjuje adekvatnost sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kako bi se sprečilo da se obavljanje tih aktivnosti odvija kroz finansijske institucije. Ukoliko se identifikuju slabosti u načinu sprovođenja mera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Narodna banka Srbije preduzima korektivne mere, odnosno ukoliko se identifikuju značajnije nepravilnosti, sankcije u skladu s propisima. Uloga Narodne banke Srbije kao supervizora definisana je članom 82. Zakona o sprečavanju pranja novca i

finansiranja terorizma, na osnovu čega se vrše: , , , kontrola društava za osiguranje, društava za posredovanje u osiguranju, društava za zastupanje u osiguranju i zastupnika u osiguranju koji imaju dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja.

v) *Saradnja Narodne banke Srbije u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa ostalim institucijama*

Narodna banka Srbije u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma saraduje s domaćim i inostranim institucijama. Ova saradnja zasniva se uglavnom na potpisanim sporazumima u oblasti supervizije, a obuhvata razne vidove poslovno-tehničkih aktivnosti (razmena informacija, iskustava, obuka zaposlenih i dr.). U pogledu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma kao jedan od bitnijih sporazuma može se izdvojiti potpisani Sporazum o saradnji u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa Upravom za sprečavanje pranja novca (finansijska obaveštajna jedinica Republike Srbije). Tim sporazumom je omogućena razmena operativnih informacija, čime se znatno olakšava sam proces kontrole.

2. Komisija za hartije od vrednosti

Komisija za hartije od vrednosti je nezavisna i samostalna organizacija Republike Srbije. Njene nadležnosti definisane su Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, Zakonom o investicionim fondovima, Zakonom o sprečavanju pranja novca i drugim zakonima. Komisija, između ostalih, obavlja i sledeće poslove:

- daje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva;
- daje dozvole za rad društvima za upravljanje investicionim fondovima i investicionim fondovima;
- vrši nadzor nad poslovanjem brokersko-dilerskih društava, berzi, društava za upravljanje, investicionih fondova i Centralnog registra hartija od vrednosti, ovlašćenih banaka, kastodi banaka, izdavalaca hartija od vrednosti, investitora i drugih lica u delu poslova koje oni obavljaju na tržištu hartija od vrednosti i dr;
- vrši nadzor nad primenom Zakona o sprečavanju pranja novca od strane brokersko - dilerskih društava, kastodi banaka, berzi i društava za upravljanje investicionim fondovima.

VII Druga tela od značaja za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma

1. Stalna koordinaciona grupa - Vlada Republike Srbije je 18. avgusta 2005. godine obrazovala Stalnu koordinacionu grupu sa zadatkom da izradi Akcioni plan za implementaciju preporuka iz Izveštaja Saveta

Evrope o radnjama i merama koje Republika Srbija preduzima radi sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i da prati aktivnosti i predlaže potrebne mere nadležnim organima radi sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Kod pojedinih udruženja obveznika kao što su Udruženje banaka, Savez računovođa i revizora i dr. postoje tela koja se bave problemom pranja novca.

2. Udruženje banaka Srbije je asocijacija svih banaka u Republici Srbiji. U januaru 2005. godine, pri Udruženju banaka Srbije obrazovana je Radna grupa za usklađenost poslovanja, koja je maja 2006. godine prerasla u Odbor za funkciju usklađenosti poslovanja u bankama. Udruženje banaka Srbije organizuje stručnu obuku za članove.

3. Savez računovođa i revizora Srbije je profesionalna organizacija računovođa i revizora u Republici Srbiji, koja okuplja više hiljada članova.

VIII Posebna ovlašćenja nadležnih organa radi otkrivanja i dokazivanja pranja novca i finansiranja terorizma

Naše krivičnoprocesno zakonodavstvo predviđa mogućnost uvida u lične i u poslovne račune osumnjičenog lica (član 234. ZKP-a) kada postoji sumnja⁴⁵ da je izvršeno krivično delo za koje je zakonom propisana kazna zatvora od najmanje četiri godine. Javni tužilac može da zahteva od nadležnog državnog organa, bankarske ili druge finansijske organizacije da obavi kontrolu poslovanja za koje postoje osnovi sumnje da je učinilo krivično delo i da mu dostavi dokumentaciju i podatke koji mogu poslužiti kao dokazi o krivičnom delu ili imovini pribavljenoj krivičnim delom, kao i obaveštenja o sumnjivim novčanim transakcijama u smislu Konvencije o pranju, traženju, zapleni i oduzimanju prihoda stečenim kriminalom i o finansiranju terorizma. O zahtevu i prikupljenim podacima javni tužilac je dužan da odmah obavesti istražnog sudiju. Na pisani i obrazloženi zahtev javnog tužioca istražni sudija može odlučiti da nadležni organ ili organizacija privremeno obustavi određenu finansijsku transakciju, isplatu, odnosno izdavanje sumnjivog novca, vrednosnih papira ili predmeta za koje postoje osnovi sumnje da potiču od krivičnog dela ili od dobiti stečene krivičnim delom, ili su namenjeni izvršenju, odnosno prikrivanju krivičnog dela. U ovom zahtevu javni tužilac će bliže označiti sadržaj mere ili radnje koju nalaže. Odluka istražnog sudije se donosi u obliku rešenja, protiv kojeg vlasnik novčanih sredstava ima pravo žalbe o kojoj odlučuje vanraspravno veće. Ukoliko javni tužilac ne pokrene kri-

⁴⁵ Ovde se misli na osnove sumnje, a ne osnovanu sumnju.

vični postupak u roku od šest meseci od dana kada se upoznao sa podacima prikupljenim primenom ove mere ili ako izjavi da ih neće koristiti u postupku, odnosno da protiv osumnjičenog lica neće zahtevati pokretanje postupka, svi dostavljeni podaci će se uništiti pod nadzorom istražnog sudije, o čemu će istražni sudija sačiniti zapisnik.

Prema Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (član 56.) Uprava za sprečavanje pranja novca je ovlašćena da izda pismeni nalog o privremenom obustavljanju izvršenja transakcije ukoliko oceni da postoji osnovana sumnja da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma i o tome obaveštava nadležne organe radi preduzimanja mera iz njihove nadležnosti o čemu je već bilo reči. U hitnim slučajevima, Direktor Uprave može usmeno izdati nalog koji se najkasnije sledećeg radnog dana mora potvrditi u pismenoj formi. privremeno obustavljanje izvršenja transakcije može da traje 72 sata od momenta privremenog obustavljanja izvršenja transakcije. Ukoliko ovaj rok pada u neradne dane, isti se produžava za 48 sati po nalogu Uprave. I sam obveznik je po ovom Zakonu ovlašćen da, ukoliko osnovano posumnja da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma, samoinicijativno obustavi izvršenje transakcije do 72 sata.

Uprava za sprečavanje pranja novca je takođe ovlašćena da izda nalog za praćenje finansijskog poslovanja stranke - svih poslova i transakcija. Ova mera se nalogom određuje na tri meseca od dana izdavanja naloga, može se produžiti na po mesec dana, a najduže može trajati šest meseci od dana izdavanja naloga.

U saradnji sa Poreskom upravom, a u skladu sa svojim ovlašćenjima po čl. 57. i 56. Zakona, Uprava za sprečavanje pranja novca je u 2009. godini izdala bankama 147 naloga za praćenje ili obustavu transakcija.

Imajući u vidu sve specifičnosti krivičnog postupka za dela organizovanog kriminala i pranja novca u Republici Srbiji koje se odnose na modifikacije procesnih načela, posebnu organizaciju organa nadležnih za otkrivanje, dokazivanje, gonjenje i suđenje za ova krivična dela, kao i posebna ovlašćenja ovih organa, može se zaključiti da su ispunjeni svi zakonski i drugi uslovi za uspešnu borbu protiv pranja novca, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. U ovom kontekstu značajno je napomenuti i to da su izrađeni indikatori za prepoznavanje sumnjivih transakcija za pranje novca kod određenih grupa obveznika: za banke, menjačnice, osiguravajuća društva, berzansko poslovanje i lizing kompanije. Potpisani su sporazumi o saradnji i razmeni podataka između javnog tužilaštva, policije i Uprave za sprečavanje pranja novca sa odgovarajućim inostranim institucijama. Potpisani su sporazumi o saradnji Uprave

za sprečavanje pranja novca sa Narodnom bankom Srbije i Upravom carina. U toku je potpisivanje sporazuma sa Poreskom upravom.

Zakonodavstvo i praksa Evropske unije na planu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma podrazumevaju konstantnu i kvalitetnu razmenu podataka kako između Uprave za sprečavanje pranja novca i obveznika po Zakonu tako i između finansijsko-obaveštajnih službi drugih država, što je i preduslov za efikasnu međunarodnu saradnju. U okviru te saradnje, značajan je podatak da je Uprava primila sto dva (102) zahteva za dostavu podataka i uputila osamdeset i četiri (84) zahteva stranim finansijsko-obaveštajnim službama.

*Tatjana Lukić, Ph.D., Assistant Professor
Faculty of Law Novi Sad*

The Fight Against Money Laundering in the Republic of Serbia

Abstract

The fight against money laundering in the Republic of Serbia has started making the first Law on Prevention of Money Laundering 2001th, after which the experts from Moneyval group make the first round of evaluation. Recommendations from the report evaluators were adopted by making another law on prevention of money laundering in 2005., which has expanded the number of taxpayers and further improve the national system to prevent money laundering. Further fight against money laundering in Serbia resulted in the adoption of the Law on Prevention of Money Laundering and the Financing of Terrorism, which entered into force on 27 March 2009. This law included the fight against financing of terrorism and the further harmonization of domestic legislation with international standards in this area, particularly with the regulations and standards of the European Union. Application of the new law on money laundering and terrorist financing, as well as laws enacted under it, should improve the current system of detecting and preventing money laundering and terrorist financing through the implementation of approaches based on an assessment of the risk of occurrence of these phenomena is the subject of this paper. In addition, the author deals with regulations in Serbia that are directly or indirectly related to the fight against money laundering and terrorist financing. The special accent is on the organization and the specific powers of the competent state bodies (primarily judicial and executive) in detecting and proving money laundering and terrorist financing. The author specifically addressed in this work of the role of the anti-money laundering and the National Bank of Serbia (as regulator and supervisor).

Key words: money laundering, terrorist financing, the Republic of Serbia, prevention, repression, the authorities special powers.